Peruna-alan kuulumisia

Peruna-alan yhteistyöryhmä

12.11.2019

OSALLISTUJAT: **Timo Myllymäki**, yrittäjä, Myllymäen peruna Oy, Siemenperunasektori;

Ossi Paakki, toimitusjohtaja, Finnamyl Oy, Tärkkelysteollisuus **, Kaj Hemberg**, Ruokaperunan tuotanto;

Antti Kuusisto, toimitusjohtaja, Luonnosta Oy, Ruokaperuna- ja markkinasektori; **Marjo Serenius**, johtaja, Perunantutkimuslaitos;

Antti Lavonen, kasvinviljelyasiamies, MTK; **Laila Matikainen**, koordinaattori, Peruna-alan yhteistyöryhmä PAYR

Peruna-alan yhteistyöryhmä

- Peruna-alan katto-organisaatio, Peruna-alan yhteistyöryhmä ry eli PAYR.
- Yhteistyöryhmän jäseniltä peritään jäsenmaksu vuosittain.

Yhteistyöryhmässä mukana ovat toimialat:

- Tärkkelysteollisuus
- Ruokaperunateollisuus
- Ruokaperunan tuotanto
- Ruokaperuna- ja markkinasektori
- Siemenperuna-ala
- Tärkkelysperunan tuotanto
- Varhaisperuna-ala

Aiheet

1. Perunan kilpailukyky Suomessa ja ulkomailla
   - Kotimaassa menekinedistäminen on tärkeää
   - Perunan vienti
2. Tärkkelysperunan tuotantosidonnaisen tuen jatkuminen
3. Perunantutkimuksen tukeminen
4. Ulkomaalaisten työntekijöiden käyttö perunatiloilla

Perunan menekinedistäminen on tärkeää

Perunan menekinedistämiseen olisi tarve saada rahoituspohja

- **Peruna on terveellinen**: C, A, B ja K-vitamiinia, sinkkiä, seleeniä, magnesiumia, rautaa, natriumia, kalsiumia ja kaliumia.
- Proteiineilla **täydellinen aminohappokoostumus**
- Gluteeniton, lähes rasvaton, ei kolestorolia.
- Keitetty peruna on **kevyttä**
  - 100 g perunaa: 55 Kcal
  - 100 g pastaa: 106 Kcal
  - 100 g riisiä: 138 Kcal

Kolme perunan mukulaa sisältää

5%

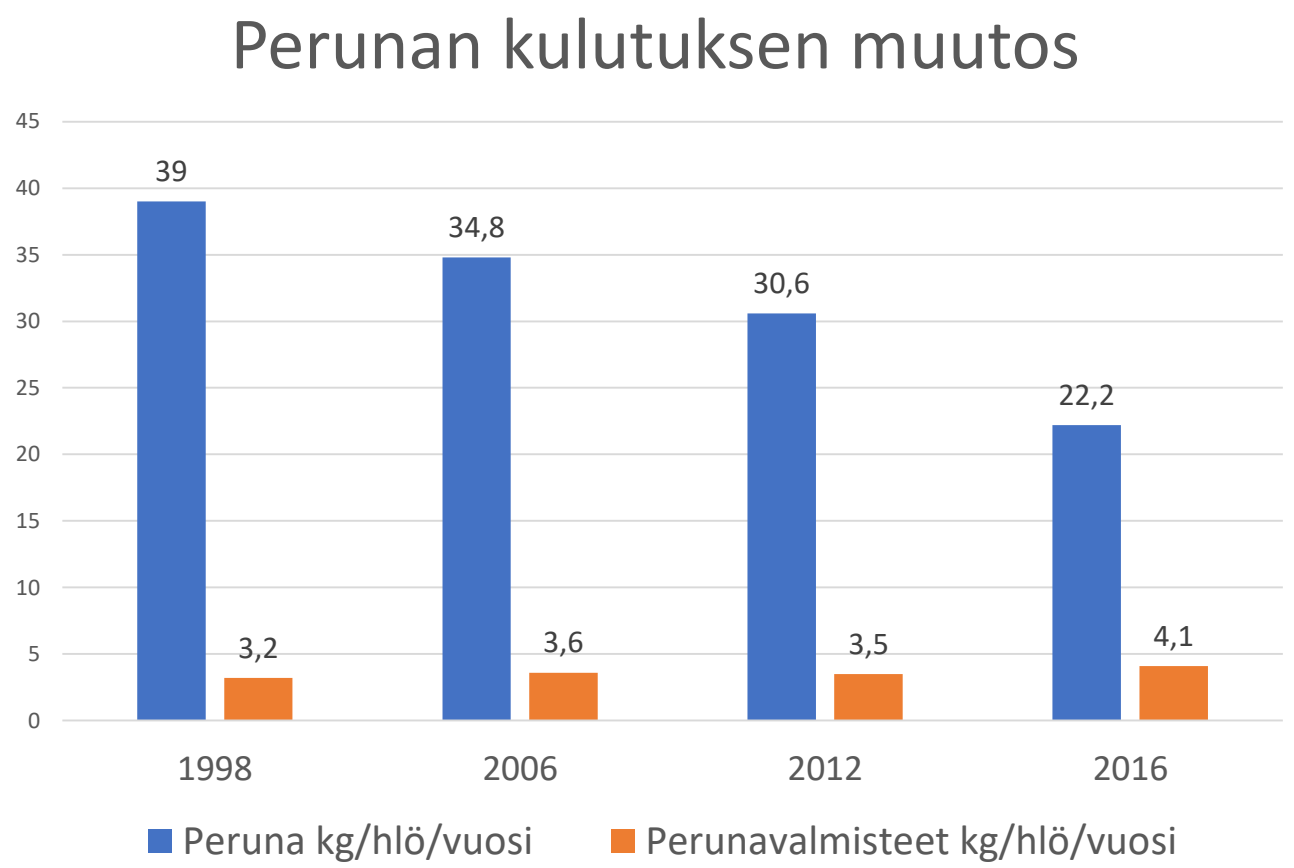
päivittäisestä energiantarpeesta

Perunan menekinedistäminen on tärkeää

Perunan menekinedistämiseen olisi tarve saada rahoituspohja

- Perunaa viljellään Suomessa
  21 700 ha alalla, mutta määrä-ala laskussa
- Kulutus vähentynyt vuosi vuodelta
- Hiilihydraattien syntipukki
  - Tarvitaan työtä perunan arvon nostamiseksi.

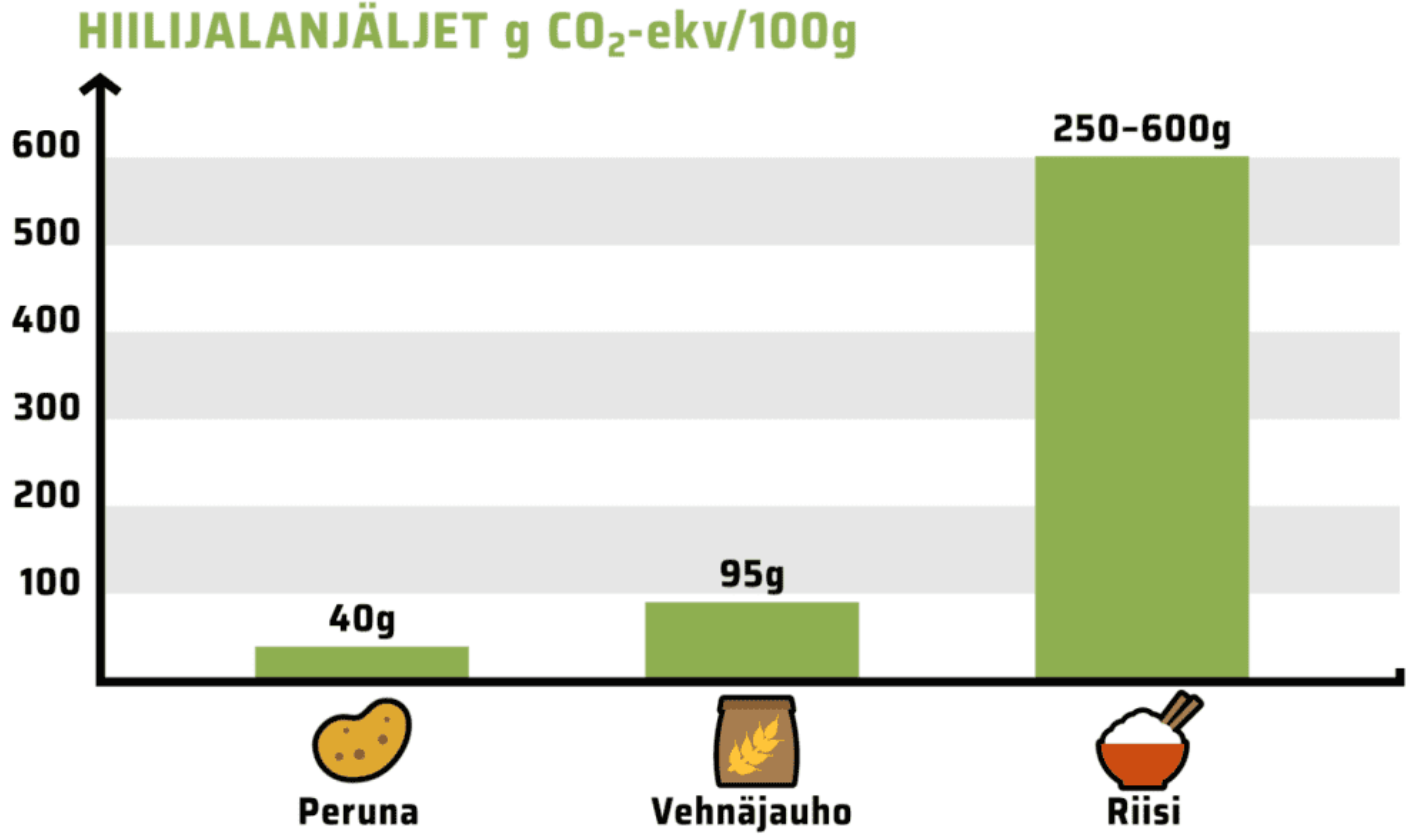

Kuluttajatutkimuskeskus 2018

Perunan menekinedistäminen on tärkeää

Perunan menekinedistämiseen olisi tarve saada rahoituspohja

- Perunan **hiilijalanjälki** 40 g CO_2-ekv/100g
  - 2 kertaa pienempi kuin vehnäjauholla
  - 15 kertaa pienempi kuin riisillä
- **Kotimaisuus** on ekologista
- Perunan viljely kuluttaa noin 85 % **vähemmän vettä** kuin riisin viljely

GWP of foods, Wallen et al. 2004, Univ. of Surrey

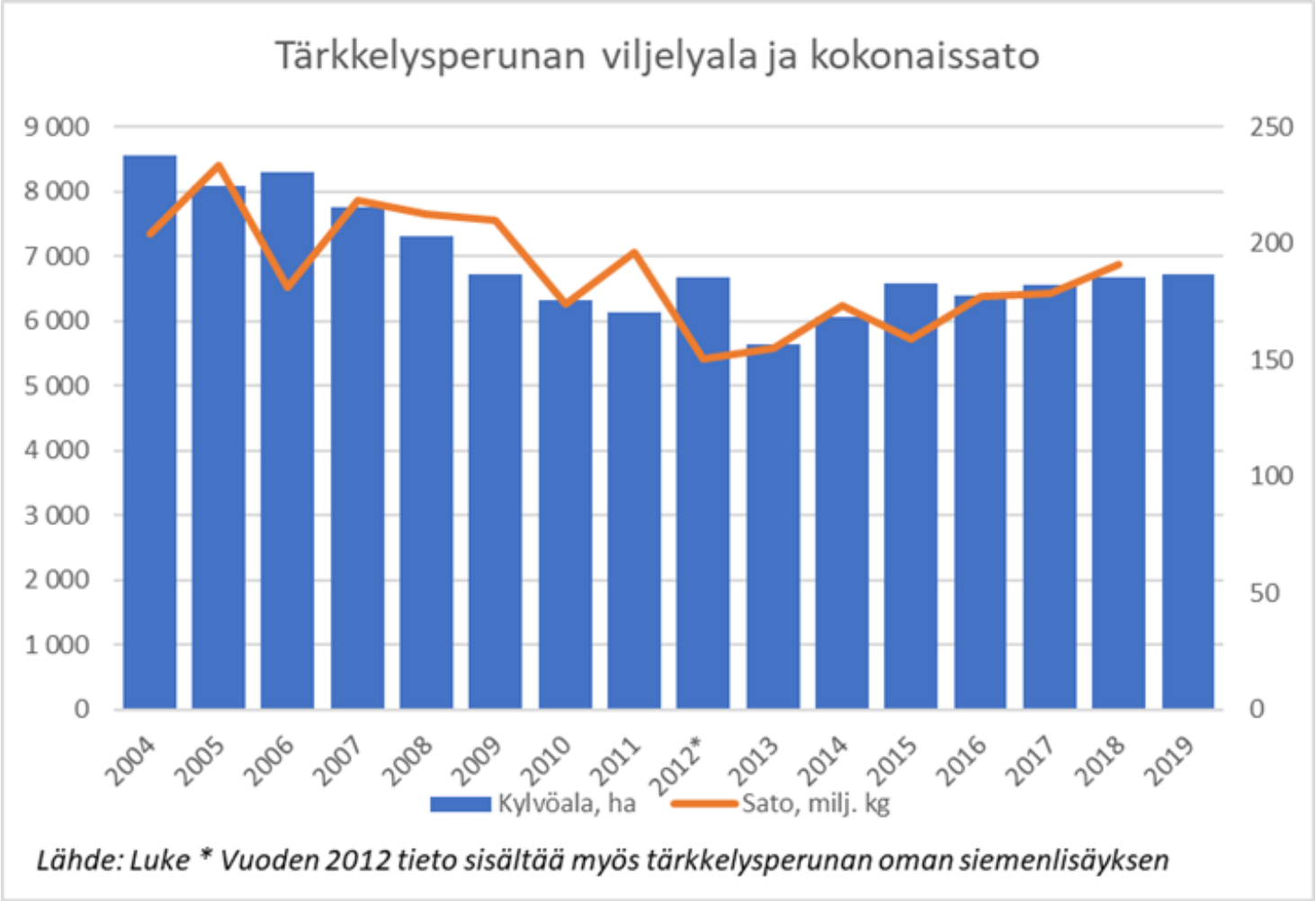
Suomalaisen perunan vienti

Tilannekatsaus

- Suomesta viedään
  - Tärkkelysperunasta jalostettuja tuotteita
  - Siemenperunaa (15-25 % vientiin)
  - Ruokaperunaa (5-15 % vientiin)
- Vuosittaista vaihtelua kysynnän, tarjonnan ja hintatilanteen mukaan.
  - Viime vuosina Keski-Euroopan kuivuus lisännyt kysyntää.
- Tuottajahinta on ollut vientiin menevillä perunoilla parempi kuin kotimaan kauppaan jäävillä.
- Perunan vienti kiellettyä Venäjälle vuodesta 2013
- EU:n alueella uusia vientimarkkinoita yhteensä 14 maassa.
  - Kärjessä Ruotsi ja Viro.
  - Puola, Norja, Italia

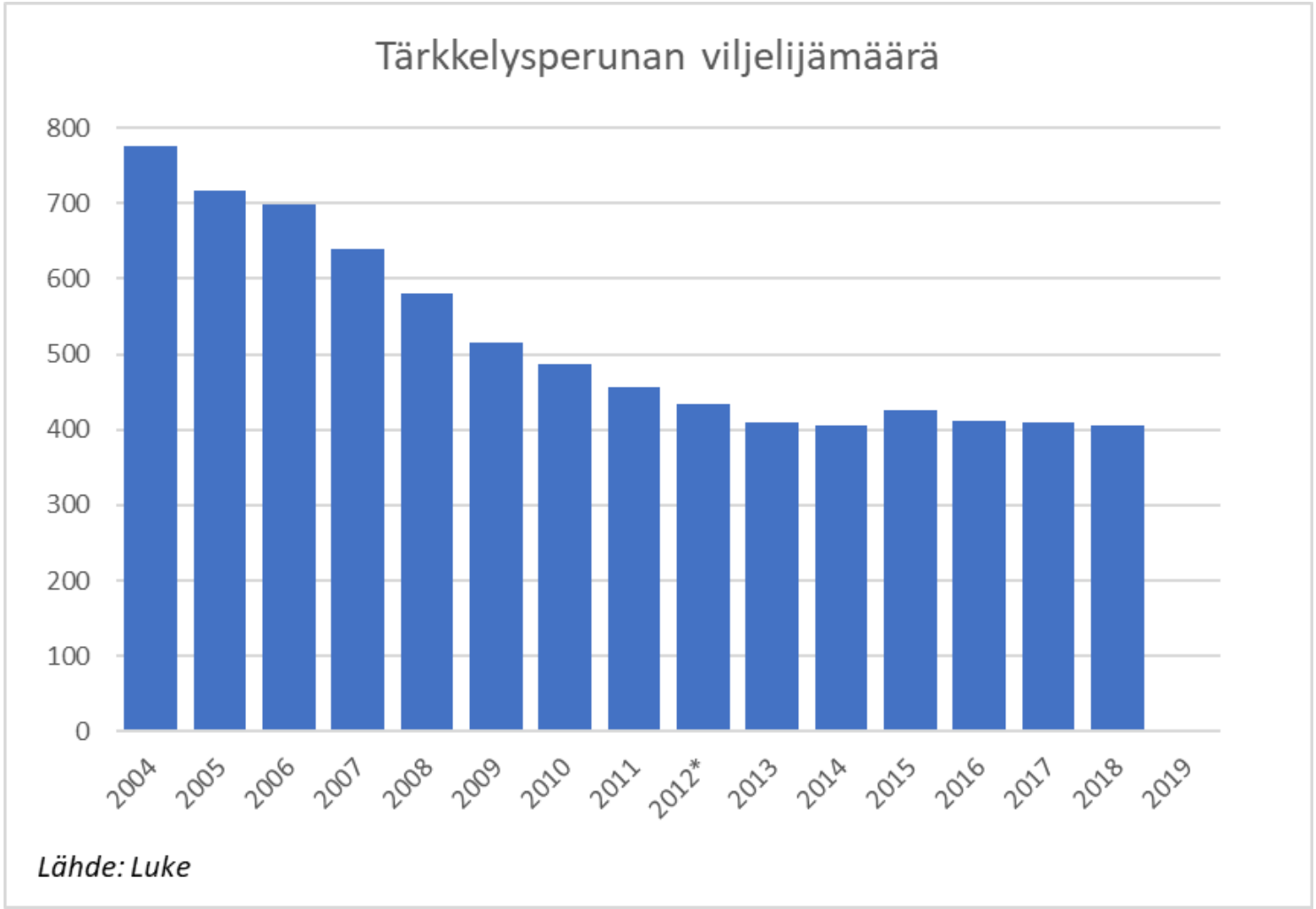
Tärkkelysperunan tuotantosidonnaisen tuen jatkaminen

- Tuki on ratkaiseva viljelyn kannattavuuden kannalta.
- Ilman tukea
  - Viljelyala romahtaa
  - Tehtaiden pakko lopettaa
  - Perunaproteiinin tuotanto loppuu
- Toimiala vaatii maa- ja metsätalousvaliokuntaa omalta osaltaan puolustamaan tuotantoon sidottuja tukia ja erityisesti tärkkelysperunan tukea uuden tukikauden käsittelyssä.

Tärkkelysperunan tuotantosidonnaisen tuen jatkaminen: Hyödyt

- Katkaistiin vahva tuotantomäärien negatiivinen kierre.
- Tuen avulla tuotantoala on saatu vakiintumaan 6 600 ha tasolle.
- Viljelijämäärä vakiintunut n. 400 viljelijään

Perunan tutkimuksen jatkumisen takaaminen

- Perunantutkimuslaitos Petla perustettu 1982 Lammille. Tehtävänä perunantutkimuksen toteutus Suomessa
- MMM:n tuki (30-50%) loppui 2011,
  - LUKE ja Ruokavirasto ovat käyttäneet julkisia verovaroja lakimiespalveluihin ja tutkimussopimusten laadintaan.
  - MMM soveltaa Petlaan omarahoitusprosenttia 30%, kuten valtion laitoksilla.
- Petla siirtyi Luken kanssa samaan toimipisteeseen Ylistaroon. Petlan laboratorio lakkautettiin.
- Tutkimusyhteistyö Luken kanssa
  - Yhteistoimintasopimus vuoteen 2025
  - Kasvitautien laboratorio Oulussa
  - Yhteiset vuokratilat Ylistarossa
- Yhteistyö ei jatkukaan
  - Luke ilmoittanut yksipuolisesti toimintojen lakkauttamisesta Ylistarossa
  - Petlalle luvattu synergiaetu yhteisistä tiloista, koneista ja laitteista katoaa
  - Laboratorio ei toteutunut sovitusti

Perunan tutkimuksen jatkumisen takaaminen. Vetoomus

- Petlalle osoitettu ja yhteistyösopimuksilla sovittu perunan tutkimuksen toteutus tulee taata valtion osoittamalla määrärahalla tai tuella. Tällä taataan kansainvälisesti kilpailukykyisen perunantuotannon jatkuminen Suomessa. Teollisuus ja sopimusviljelijät eivät voi olla ainoita tutkimuksen rahoittaja.
- MMM:n myöntämistä hankerahoituksista ei valtionlaitoksilla tule olla mahdollisuutta tehdä omien lakimiestensä avustamana erillisiä tutkimussopimuksia, vaan hankkeissa tulee noudattaa MMM:n laatimaa yleistä tutkimussopimusta.
- MMM:n rahoittamissa hankkeissa Petlan omarahoitusosuudeksi pitäisi hyväksyä 10%, koska Petlan yleiskustannus on pidetty kustannuksia karsimalla valtionlaitoksia merkittävästi alhaisemmalla tasolla.
- Valiokunnan tulisi ohjata LUKEn johtoa tekemään pitkäaikaisia päätöksiä ja tehtyjen yhteistyösopimusten noudattamista.

Ulkomaalaisten työntekijöiden käyttö perunatiloilla

- EU:n kausityödirektiivi
  - Suomessa koskee maataloutta ja matkailualaa. Direktiivi ei rajaa.
- Kausityöntekijöitä 16 000 vuosittain.
- 4 erilaista kausityölupaa

Ongelmat:

- Hakuprosessi byrokraattinen ja haastava. Käytetään välittäjiä.
  - Edustustosta haetaan vanhalla passilla, 1 sivun lomake, päätös 15 vrk, lupa 90 pv.
  - Migristä haetaan kausityötodistusta 9 sivun lomakkeella. Kuukausien prosessi. Voimassa 3 kk, mutta TE-keskuksen päätöksellä pidempi.
- Aloituspäivämäärä tiedettävä etukäteen.
- Vaihto tilalta toiselle ei ole mahdollista työskentelykauden aikana.

Ulkomaalaisten työntekijöiden käyttö perunatiloilla

- Hakemisesta on tehtävä helppoa: yhtenäinen hakemus, kuten nyt edustustojen kautta haku.
- vastuullista suomalaista politiikkaa työperusteisesta maahanmuutosta (kielenopetus pitäisi taata)
- Työnantajalle tieto työnhakijan prosessin etenemisestä
- Työnantaja hakijaksi, koska hänellä on paras tieto täyttää lomakkeet ja aloittaa prosessi.
- Työnantajalle on tärkeää tieto, kuinka prosessi etenee ja onko työvoimaa tulossa
- Yhteistyötä Suomeen tulevien tiedollisista valmiuksista: suomalaisen työntekijän vastuut
- Parannettava kausityövoiman mahdollisuuksia vaihtaa työnantajaa työluvan voimassa oloaikana.
- Pitäisi helpottaa aiemmin Suomessa olleiden käytäntöjä
- Suomen pitäisi ottaa käyttöön direktiivin sallimat harkinnat

Kiitos!

PAYR